

**OLIIY TA'LIMGACHA BO'LGAN TA'LIM DAVRIDA "KASBIY
ARXITEKTURA MAKTABINI SHAKLLANTIRISH (XORAZM DIYORI
ARXITEKTURASI MISOLIDA)"**

Iskandarov Usmon Iskandarovich

UrDU Texnika fakulteti, Arxitektura kafedrası 211-guruh magistranti,

O'zbekiston, Urganch shahar

E-mail- architect9070@gmail.com

ANNOTATSIYA

Maqolada yosh arxitektorlar, magistrantlar tomonidan "Kasbiy arxitektura maktabini shakllantirish, tashkillashtirish, rivojlantirish metodlari haqida fikr-mulohazalar bildirilgan. Shuningdek, har bir ishga sidqi dildan yondashuv va bolalarning xohish istaklarini inobatga olgan holda loyihalashga qaror qildik. Zamonaviy arxitektura maktabini loyihalashda chet el arxitektura maktablarini tipologiyasi, shakl va tamoyillari ko'rib chiqildi.

Kalit so'zlar: *Arxitektura maktabi, Respublika, texnikum, Le Karbyuze, Vitruviy, shakl va tamoyillar, Bauhaus, maktab, Zaha Hadid, hajmiy-rejaviy yechim, jamoat binolari, zamonaviy, arxitektura institutlari, kontsepsiya, qaror, barkamol.*

АННОТАЦИЯ

В статье молодые архитекторы высказали свое мнение о методах формирования, организации и развития профессиональной архитектурной школы. Мы также решили оформить каждую работу с искренним подходом и учетом пожеланий детей. Типология, формы и принципы зарубежных архитектурных школ учитывались при проектировании современной архитектурной школы.

Ключевые слова: *Архитектурная школа, Республика, Техникум, Ле Карбюзье, Витрувий, Формы и принципы, Баухаус, Школа, Заха Хадид, Объемно-планировочное решение, Общественные здания, Современный, Архитектурные институты, Концепция, Решение, Гармоничность.*

ABSTRACT

In the article, young architects expressed their views on the methods of formation, organization and development of a professional school of architecture. We also decided to design each work with a sincere approach and taking into account the wishes of the children. The typology, form and principles of foreign schools of architecture were considered in the design of the modern school of architecture.

***Keywords:** School of Architecture, Republic, College, Le Carbuze, Vitruvius, Shapes and Principles, Bauhaus, School, Zaha Hadid, Volume-Planning Solution, Public Buildings, Modern, Architectural Institutions, Concept, Decision, Harmonious.*

KIRISH

Bugungi kunda Arxitektura maktabi O'zbekiston Respublikasi hududida mavjud emasligini va naqadar zarur ekanligini hamda keyingi paytda oqsayotgan sohalardan biri ekanligini inobatga olgan holda, shu mavzuni yoritishga qaror qildim. Oliy ta'limgacha bo'lgan ta'lim ya'ni texnikum va ixtisoslashgan maktablarga tobora ehtiyoj ortmoqda. Hozirda Respublika bo'yicha Arxitektura sohasidagi institutlarga va arxitektura yo'nalishlaridagi abituriyentlarni ijodiy imtihonlarsiz qabul qilishyapti, buning natijasida tasavvuridagi obyektни qog'ozga tushiradigan va hayotga tatbiq qiladigan, istedadli bo'lajak arxitektorlar o'qishga kira olmay qolishyapti. Agar shu yo'sinda davom etadigan bo'lsak arxitektura sohasiga keskin ta'sirini o'tkazmasdan qolmaydi. Buning yechimini albatta arxitektura maktabida ko'rishimiz mumkin. Zamonaviy, qulay va innovatsion maktab loyihalaniishi va hayotga tatbiq qilinishi, va shu bilan bir qatorda chet el arxitektura maktablaridan andoza olishga kirishdik. Biz ishonamizki, bunday maktabda tahsil olgan yoshlar orasidan Le Karbyuze, Vitruviy, Bauhaus, Zaha Hadidday buyuk arxitektorlar yetishib chiqishadi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Arxitektura maktabi bizga nima uchun zarur va unda qanday shart-sharoitlar bo'lishi kerak?

- Arxitektura maktabi Oliy ta'limgacha bo'lgan davrda, kasbiy arxitektura sohasini shakllantirishda, ya'ni boshlang'ich bilim ko'nikmalarni yosh arxitektorda shakllantirishga hizmat qilishi va boladagi talantni yuzaga chiqarishi zarur. Bunda bolalar va o'smirlarning didi va ehtiyojlari, dunyoni idrok etishning o'ziga xos xususiyatlari hisobga olinmasa, bunday muhit rivojlanishga xalaqit beradi. Shuning uchun biz asosiy manbaga murojaat qilishga qaror qildik - maktab qanday bo'lishi kerakligi haqida bolalarning fikrini bilish zarur. Zamonaviy maktab kontseptsiyasini ishlab chiqish turli profildagi mutaxassislarni birlashtirishni, ularni umumiy maqsadga ergashtirishni - ijodiy shaxsni shakllantirish uchun birgalikda ishlashini talab qiladi. Shuni esda tutish kerakki, kelajakda olimlar, me'morlar, birinchi darajali arxitektorlar, tadqiqotchilar, birinchi darajali mutaxassislar, menejerlar va tadbirkorlar maktabdan boshlanadi. Kelajak maktabini tajribali o'qituvchilarsiz,

barkamol me'morchiliksiz, texnik jihozlarsiz, davlat va jamiyatning ko'magisiz barpo etib bo'lmaydi. Orzuning amalga oshishi o'zimizga bog'liq.

Bauhaus nima? Bauhaus nemis tilidan "qurilish uyi" degan ma'noni anglatadi. Bu nemis tilidagi dizayn maktabi edi va Bauhaus davri 1919 yildan 1933 yilgacha davom etdi. Faqat o'n yildan ko'proq vaqt davomida arxitektura va dizayn maktabi sifatida faoliyat yuritganiga qaramay, Bauhaus me'morchilik va dizayndagi eng ta'sirchan yo'nalishlardan biridir. Skandinaviya minimalizmidan to asrning o'rtalariga qadar deyarli har qanday zamonaviy me'moriy va dizayn uslubi.

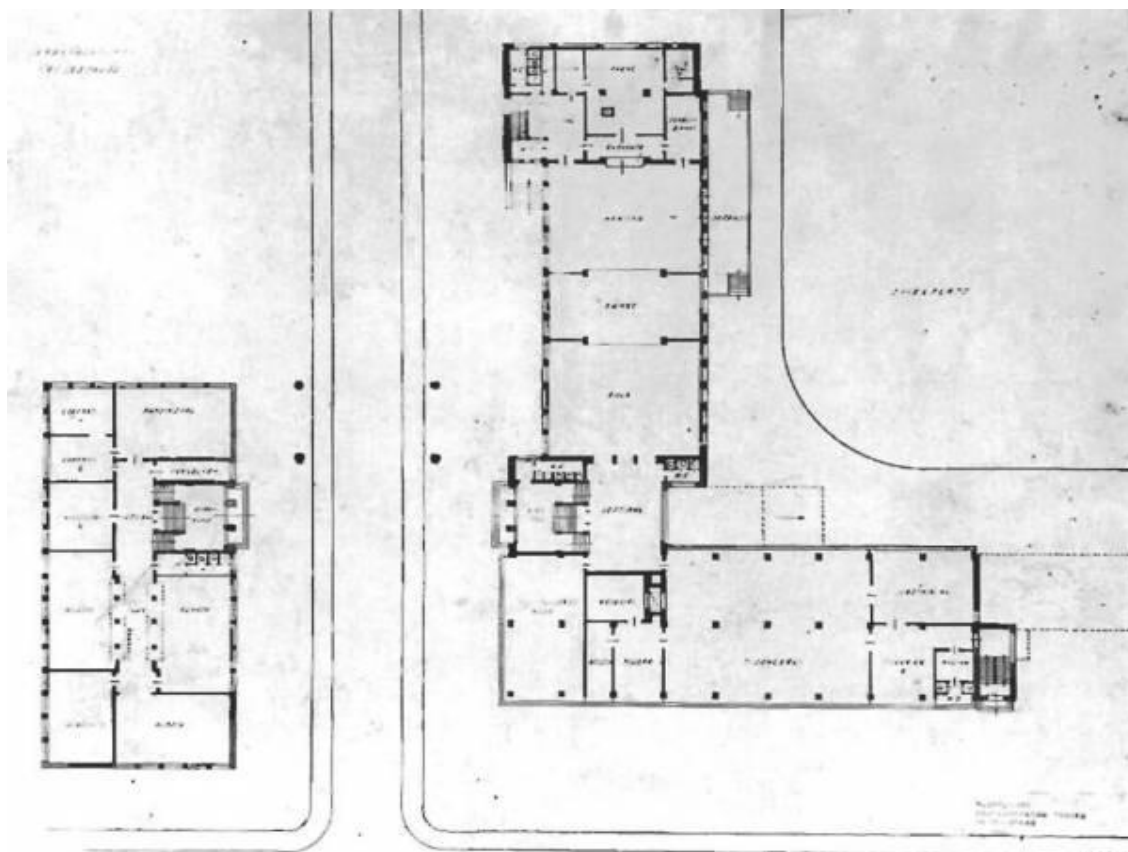

Dessaudagi Bauhaus binosi (Bauhaus, Dessau)

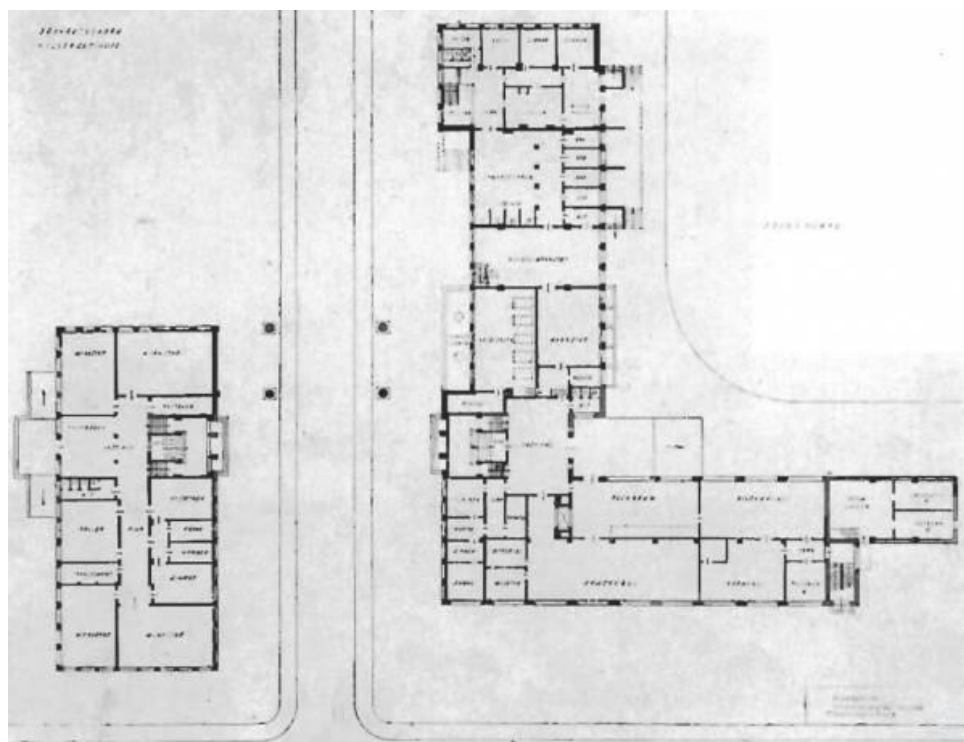
Bauhaus tomonidan tasvirlangan yoki ilhomlantirilgan. Bauhaus maktabi me'mor Valter Gropius tomonidan tashkil etilgan bo'lib, uning maqsadi amaliy san'at va tasviriy san'at olamlarini bir institutda loyihalash bo'yicha yagona istiqbolni yaratish uchun birlashtirish edi. U institutni Birinchi jahon urushidan keyingi o'zgaruvchan davrga javoban yaratdi. Ushbu jahon urushidan keyingi davrda sanoatlashtirish va binolar va mahsulotlarni loyihalashtirishning yangi usullarini topishga bo'lgan munosabat yaxshilandi.

Majmua joylashishi.

Maktab g'oyasi shundan iborat ediki, talabalar loyihadan tortib ob'ektlarni qurishgacha bo'lgan sanoat ijodining butun jarayonini batafsil o'rganishlari kerak edi. Buning uchun binoda san'at darslari, seminarlar, texnik ustaxonalar, teatr va ovqatlanish xonasi, umumiy maydon, ma'muriyat, o'quv xonalari mavjud. Bu elementlarning barchasi vertikal ravishda to'rt qavatda ham takrorlangan. Bundan tashqari, o'qituvchilarning uylari alohida joylashgan edi.

Bauhaus binosini 1-qavat rejasi

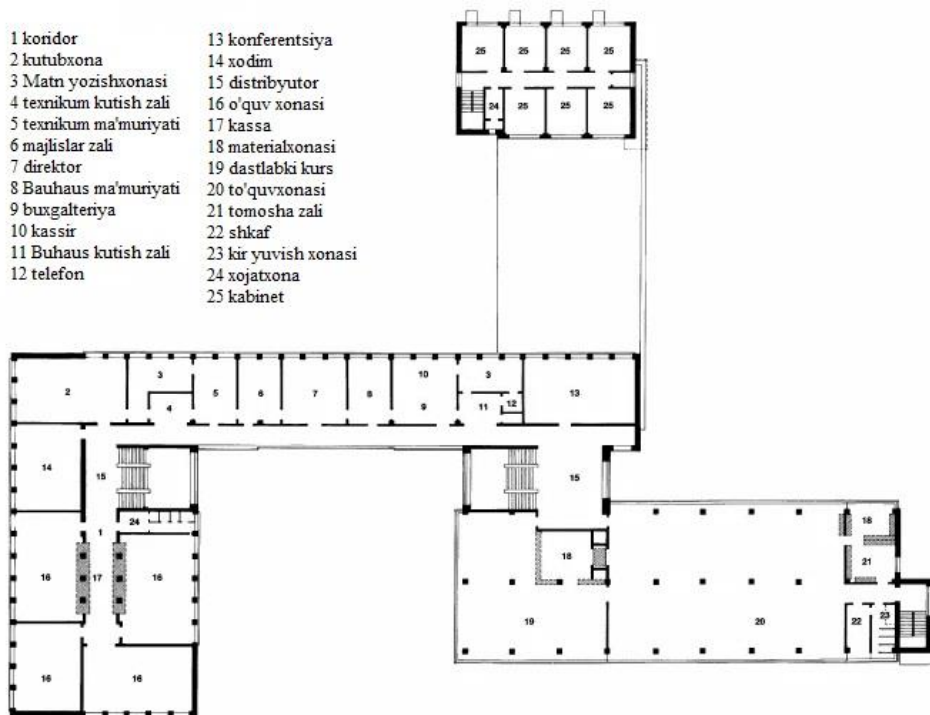

Bauhaus binosini 2-qavat rejasi

Bauhaus binosini 3-qavat rejasi

1 koridor	13 konferentsiya
2 kutubxona	14 xodim
3 Matn yozishxonasi	15 distribyutor
4 texnikum kutish zali	16 o'quv xonasi
5 texnikum ma'muriyati	17 kassa
6 majlislar zali	18 materialxonasi
7 direktor	19 dastlabki kurs
8 Bauhaus ma'muriyati	20 to'quvxonasi
9 buxgalteriya	21 tomosha zali
10 kassir	22 shkaf
11 Buhaus kutish zali	23 kir yuvish xonasi
12 telefon	24 xojaxona
	25 kabinet

Bauhaus binosini 4-qavat rejasi

Qurilishda "Genri Fordning konveyer liniyasi" tamoyilidan foydalangan holda, bino bir yil ichida qurilishi kerak edi, bu o'sha vaqt uchun rekord muddat. Urushdan keyingi Germaniya iqtisodiyotining ahvoli tufayli binoning o'zi arzon bo'lishi kerak edi.

XXI asr axborot asri, yangi kashfiyotlar asri, fan va texnikaning nihoyatda jadal rivojlanishi. Yangi avlod odamlari ega bo'lishi kerak bo'lgan barcha bilimlarni oldindan aytib bo'lmaydi. Har tomonlama rivojlangan, ijtimoiy yetuk, ijodkor shaxsni tayyorlash muammosi alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ta'limning maqsadi endi bilim, ko'nikma va ko'nikmalar to'plamini o'tkazish emas, balki bolada o'zini o'zi anglash, o'z-o'zini rivojlantirish, o'z-o'zini oziqlantirish mexanizmlarini yoritish, unda bolaning shakllanishi uchun zarur bo'lgan boshqa fazilatlarni rivojlantirishdir, dastlab unga xos bo'lgan asl shaxsiy tasvirni shakllantirish.

XULOSA

Arxitektura maktabi deganimizda albatta Bauhaus maktabini ko'z oldimizda gavidalaniladi. Bauhaus maktabida foydalanilgan o'quv sistemasi va Bauhausda yaratilgan stillardan zamonaviy arxitektura maktabida qo'llash zarur. Shu bilan bir qatorda Volter Grapius ilgari surgan g'oya "talabalar loyihadan tortib ob'ektlarni qurishgacha bo'lgan sanoat ijodining butun jarayonini batafsil o'rganishlari kerak" degan buyuk go'yani arxitektura maktablarida ilgari surilsa maqsadga muvofiq bo'lar edi.

REFERENCES

1. "Kelajak Maktab Arxitekturasi" ning ta'lim muhiti. "Ta'lim fanlari" ixtisosligi bo'yicha ilmiy maqola matni. Y.V. Kuvaeva 2011 y
2. "Turar joy va jamoat binolarini loyihalashning tipologik asoslari" Ubaydullaev X.M., Inogamova Toshkent — 2009
3. "Turar joy va jamoat binolari tipologiyasi va bitiruv oldi loyihasi" Ubaydullaev X.M., Inogamova M., Setmamatov M.B. Toshkent 2008
4. <https://cyberleninka.ru/article/n/arhitektura-shkoly-buduschego-sreda-obucheniya-1>
5. http://arch-grafika.ru/publ/arkhitektura_xx_veka/valter_gropius_baukhauz_v_dessau_chast_1/24-1-0-65